

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **D.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného advokátskou kanceláriou K., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., proti odporkyňi **A. H.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. P. B., advokátom so sídlom v B., **o zaplatenie 2 723,19 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 7 C 270/2013, o dovolaniach odporkyne a Ing. P. Š., bývajúceho v B., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2014 sp. zn. 5 Co 355/2014, takto

r o z h o d o l :

Konanie o dovolaní Ing. P. Š. **z a s t a v u j e**.

Dovolanie odporkyne **o d m i e t a**.

Účastníkom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III uznesením z 13. mája 2014 č.k. 7 C 270/2013-132 nepripustil zastupovanie odporkyne Ing. P. Š. (§ 27 ods. 2 O.s.p.). V odôvodnení konštatoval, že odporkyňou splnomocnený zástupca vystupuje ako zástupca iných účastníkov v 24 konaniach, v ktorých v rozpore so zákonom vykonáva za odplatu činnosť vyhradenú advokátom. Je teda daný dôvod pre rozhodnutie o nepripustení zastupovania odporkyne Ing. P. Š..

Na odvolanie odporkyne a Ing. P. Š. Krajský súd v Bratislave uznesením z 24. júna 2014 sp. zn. 5 Co 355/2014 napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že Ing. P. Š. je síce spôsobilý zastupovať odporkyňu, nemožno ale prehliadnuť, že ako zástupca seniorov žijúcich zo svojich dôchodkov vystupuje v rôznych veciach opakovane. V týchto veciach vystupuje Ing. P. Š. na základe príkazných zmlúv, ktoré s nimi uzatvorili zastúpené osoby. Pomoc im však neposkytuje

bezodplatne, dokonca si stanovil istý sadzobník za jednotlivé úkony. K zastupovaniu účastníkov v zmysle § 27 ods. 1 O.s.p. by pritom malo dochádzať zásadne bezodplatne. Odplatné zastupovanie účastníkov je vyhradené len advokátom. I keď zo strany Ing. P. Š. ide o zastupovanie viacerých zastúpených v takých skutkovo a právne podobných veciach, v ktorých proti osobám ním zastúpeným stojí rovnaký subjekt, predsa len sú naplnené znaky zákonného dôvodu, so zreteľom na ktorý súd nepripustí zastúpenie účastníka konania inou osobou (§ 27 ods. 2 O.s.p.).

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho podali dovolania odporkyňa a Ing. P. Š.. Namietali, že napadnuté rozhodnutie nemá náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. a nie je náležité a vyčerpávajúco odôvodnené. Podľa ich názoru to zakladá nepreskúmateľnosť uznesenia odvolacieho súdu a prípustnosť ich dovolaní v zmysle §237 písm. f/ O.s.p. Odvolaciemu súdu vytkli aj to, že svoje rozhodnutie založil na nesprávnom právnom posúdení veci. V tejto veci neboli dané zákonné dôvody nepripustiť zastúpenie odporkyne Ing. P. Š.. Súdy nesprávne kvantifikovali a kvalifikovali prípady, v ktorých Ing. P. Š. vystupuje ako zástupca a nezohľadnili časové súvislosti jeho konania, ani špecifiká zastupovania viacerých osôb proti tomu istému navrhovateľovi. Úkony urobené v danej veci Ing. P. Š. si vyžiadala procesná situácia, v ktorej sa nachádzala odporkyňa (a podobne aj iné osoby zastúpené Ing. P. Š.). Nesprávny a zákonu sa priečiaci je právny záver súdov, že len advokátovi je vyhradené také zastupovanie, pri ktorom zastúpený poskytuje zástupcovi za jeho činnosť odplatu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolania podali včas oprávnené subjekty, skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či sú dané procesné predpoklady, aby na základe dovolaní bolo možné uskutočniť dovolací prieskum.

1. Dovolateľ Ing. P. Š. nemá právnické vzdelanie.

Okresný súd Bratislava III uznesením zo 4. novembra 2014 č.k. 7 C 270/2013-164 poučil Ing. P. Š., že v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. musí byť každý dovolateľ bez právnického vzdelania zastúpený advokátom a vyzval ho, aby súdu predložil plnú moc udelenú niektorému z advokátov pre účely jeho zastúpenia v dovolacom konaní. Poučil ho v zmysle § 30 O.s.p. aj

o možnosti požiadať Centrum právnej pomoci o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov. Toto uznesenie bolo Ing. P. Š. doručené do vlastných rúk. Napriek tomu však Ing. P. Š. nezložil do spisu plnomocenstvo udelené niektorému z advokátov.

Ustanovenie § 241 ods. 1 O.s.p. zakotvuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, ktorej nedostatok je odstrániteľný, avšak len za súčinnosti dovolateľa; dovolací súd je pritom povinný skúmať (preverovať), či táto podmienka je splnená.

V danom prípade zostal nedostatok osobitnej podmienky dovolacieho konania neodstránený výlučne v dôsledku nečinnosti Ing. P. Š.. Najvyšší súd so zreteľom na to konanie o jeho dovolaní zastavil (§ 243c O.s.p. v spojení s § 241 ods. 1 O.s.p. a § 104 ods. 2 O.s.p.).

2. Ani odporkyňa nemá právnické vzdelanie, v dovolacom konaní ju ale zastupuje advokát. Najvyšší súd po zistení, že je splnená osobitná podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 241 ods. 1 O.s.p., pristúpil k posúdeniu, či jej dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie procesne prípustné.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

2.1. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu.

V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci

postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolanie odporkyne smeruje proti uzneseniu, ktoré nemá znaky niektorého z uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Jej dovolanie preto podľa týchto ustanovení prípustné nie je.

2.2. Prípustnosť dovolania odporkyne by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba uviesť, že prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. nezakladá tvrdenie alebo presvedčenie dovolateľa, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; relevantné je len zistenie odvolacieho súdu, že k vade tejto povahy skutočne došlo.

Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia ani nevyšla najavo. Dovolanie odporkyne preto prípustné nie je ani podľa týchto ustanovení.

Odporkyňa namieta, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

2.3. Odporkyňa tvrdí, že napadnuté uznesenie nemá náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., nie je dostatočne odôvodnené a to zakladá jeho nepreskúmateľnosť. Z dovolacej argumentácie vyplýva, že odporkyňa zastáva názor, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia predstavuje vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je ale judikatúrou najvyššieho súdu (vid' R 111/1998) považovaná za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), teda nie za procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. Názor zaujatý v uvedenom judikáte treba považovať za plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto judikátu. Rovnaká právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti vyplýva aj z ďalších rozhodnutí najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011, 7 Cdo 109/2011, resp. 1 ECdo 10/2014).

Správnosť takého nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013).

Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. V uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 ústavný súd zotrval „na závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“. V uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015 ústavný súd na adresu najvyššieho súdu uviedol, že „v súlade so svojou stabilnou 'dovolacou' judikatúrou náležite zdôvodnil, prečo nedostatočné odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

Dovolací súd preto uzatvára, že i keby dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prípadne nepreskúmateľné (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohlo by to založiť prípustnosť odporkyňou podaného dovolania.

2.4. Podľa názoru odporkyne nebol v prejednávanej veci daný dôvod pre to, aby súdy postupovali podľa § 27 O.s.p.; aplikácia tohto ustanovenia na daný prípad je podľa nej nenáležitá a súdy nesprávne vyhodnotili okolnosti, ktoré ju viedli k udeleniu plnej moci Ing. P. Š..

Účastník sa môže dať zastúpiť aj ktoroukoľvek fyzickou osobou spôsobilou na právne úkony. Tento zástupca môže konať jedine osobne (§ 27 ods. 1 O.s.p.). Súd rozhodne, že zastúpenie podľa odseku 1 nepripúšťa, ak zástupca zrejme nie je spôsobilý na riadne

zastupovanie, alebo ak ako zástupca vystupuje v rôznych veciach opätovne (§ 27 ods. 2 O.s.p.).

V zmysle citovaných ustanovení sa účastník, ktorý chce byť v občianskom súdnom konaní zastúpený, môže dať zastúpiť aj osobou, ktorá nie je advokátom. Ustanovenie takéhoto zástupcu („všeobecného splnomocnenca“) v občianskom súdnom konaní je v dispozičnej právomoci účastníka konania. Súd o ňom rozhoduje, iba ak zastúpenie z dôvodov stanovených v zákone nepripúšťa. Účastníkmi tej časti konania, v ktorej sa rozhoduje o (ne)pripustení zastúpenia v zmysle § 27 ods. 2 O.s.p. sú iba zástupca a ten, koho má zastupovať; protistrana v tejto časti konania účastníkom nie je.

Argumentácia dovolateľky, že sudy nesprávne aplikovali a tiež interpretovali ustanovenie § 27 ods. 2 O.s.p., sa týka tej činnosti súdu, v rámci ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podstatou predmetnej argumentácie dovolateľky je teda jej námietka, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Najvyšší súd nad rámec vyššie uvedeného poznamenáva, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by sudy rozhodli o nepripustení zastúpenia odporkyne Ing. P. Š., hoci pre to nebol dôvod. V spise je zaznamenané vyjadrenie samotného Ing. P. Š. (č.l. 136 spisu) o tom, že uzatvoril viac ako 20 mandátnych zmlúv s tými, ktorí mali „záujem o poskytovanie právnych služieb“; zároveň potvrdil, že osoby, s ktorými uzatvoril takéto zmluvy, mu poskytli „zálohu cca 100 a 125 €“. Odborná právnická literatúra dospela k záveru, že „všeobecným

splnomocnencom nemôže byť osoba, ktorá vystupuje ako zástupca v rôznych veciach, ktoré spolu skutkovo nesúvisia, ani sa netýkajú totožného zastúpeného, prípadne túto činnosť vykonáva za odplatu“ (viď Števček/Ficová a kolektív, Občiansky súdny poriadok, Komentár, C. H. Beck, 2009, str. 66).

2.5. Na záver najvyšší súd pripomína konštatovanie ústavného súdu obsiahnuté v jeho uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014, v zmysle ktorého „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

2.6. Keďže dovolanie odporkyne nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné, nepotvrdila sa existencia dovolateľkou namietanej procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady vymenované v § 237 O.s.p., najvyšší súd odmietol jej dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

3. O trovách dovolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p., resp. § 146 ods. 2 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 15. júna 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková